

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Светла Пенева Коева
от Института за български език при Българската академия на науките,
професор по 2.1. Филология, Общо и сравнително езиковедие (математическа лингвистика)
за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в областта на висше
образование: 2. Хуманитарни науки, професионално направление: 2.1. Филология (Български
език – синтаксис и компютърна лингвистика), обявен от Софийския университет „Св.
Климент Охридски“ в Държавен вестник, брой 64 от 16.08.2016 година

Единствен участник в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“,
обявен от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в Държавен вестник, брой 64 от
16.08.2016 година, е гл. ас. д-р Атанас Росенов Атанасов.

От 2003 година кандидатът е хоноруван преподавател, от 2006 година – асистент, а от
2008 година – главен асистент към Катедрата по български език при Факултета за славянски
филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Гл. ас. Атанасов успешно
защитава дисертационния си труд *Безличните предикати в съвременния български език*
(*Аргументна структура и компютърен модел на описание*) като докторант към Катедрата по
български език при Факултета за славянски филологии с научен ръководител проф. д-р Радка
Влахова-Руйкова.

Кандидатът участва в конкурса с труда си *Предложни фрази в предикативна позиция*
(*аргументна структура*) (София: Littera et Lingua Series Dissertationes 10, 2016, ISSN
1314-3352) и има двадесет и четири публикации. От тях дванадесет публикации са
представени за оценяване в конкурса (една студия в съавторство с рецензента; осем статии,
две от които в съавторство, и три рецензии). Гл. ас. Атанасов е участвал с доклади на
дванадесет конференции и има засвидетелствани цитирания от други автори.

I. Изследователска дейност и резултати

Тематиката на труда *Предложни фрази в предикативна позиция (аргументна структура)* (София: Littera et Lingua Series Dissertationes 10, 2016. ISSN 1314-3352) е много
интересна и изисква задълбочени проучвания, наблюдения и изводи. Не случайно така
наречените *неглаголни предикати* (именни – съществителни и прилагателни, адвербиални и
предложни предикати в копулативни изречения) са били във фокуса на редица изследователи,
както български, така и чужди (Петя Бъркалова. *Синтаксис на глагола съм в българското*
просто изречение. Автореферат на дисертация. Пловдив, 1991; Isabelle Roy. *Nonverbal*
Predication: Copular Sentences at the Syntax-Semantics Interface, 2013 и др.). Гл. ас. Атанасов се
съсредоточава върху предложните предикати и приема, че „предикативното ядро в такива
конструкции е съставено от спомагателния глагол и предлога, а думата в предикативна
позиция е аргумент, чиито селективни рестрикции и семантични свойства се определят от
конкретното значение на съответния предлог в предикативното ядро“ (4 – 5 страница). От
твърдението следва, че предлогът има свойствата на предикат по отношения на аргумента си
в предикативна позиция. Подобна постановка противопоставя структурата на предложните
предикати на останалите неглаголни предикати, което предполага категоризиране на
приликите и разликите. Много интересно би било изследване, което да съпостави

неглаголните предикати и да се опита да предостави единна структура за тяхното описание. От друга страна, по отношение на предикатива се казва, че „става дума не за аргумент на предиката, тъй като предикативът е част от него заедно с предлога и спомагателния глагол, а за аргумент на предикативното ядро, чиито семантични свойства се определят от предлога“ (24 страница). Твърдението е интересно и намира подкрепа както в българската, така и в чуждата литература, но предлаганата „вътрешна структура на предиката“ (термин на рецензента) се нуждае от прецизиране и обяснение: например има теории, които приемат копулативния глагол за опора на глаголната фраза. Относително малкото примери с „непредикативен аргумент“ (терминът е еднократно употребен от рецензента, за да се постигне терминологична яснота) поставят други въпроси, а именно дали неглаголните и глаголните предикати могат да имат сходна предикатно-аргументна структура. Тоест, дали в примери като „{A1 Лодката} вече беше на {A2 двадесетина крачки} {A3 от кораба}“ (129 страница) и *Лодката стоеше на двадесетина крачки от кораба* има разлика в броя на аргументите?

Гл. ас. Атанасов предлага семантичен и синтактичен анализ на значенията на синонимните множества на предлозите от Българския уърднет. Тъй като формулирането на значенията и определянето на мястото им в структурата на БулНет изисква авторско групиране и тълкуване, макар че се базира на съществуващите лексикографски и граматични източници, добре е да има позоваване на някоя от многобройните публикации на „авторите на БулНет“, както и препратки към източника, от който е извлечена „йерархията на синсетите“ (273 страница). По отношение на уърднет се срещат неточни или неверни твърдения. Например на страница 14: „Глаголите, прилагателните имена и наречията също са подредени в йерархични отношения (напр. тропоними, антоними)“ (прилагателните и наречията не са организирани в йерархични структури в Принстънския уърднет и БулНет, макар че се срещат и такива лексикално-семантични мрежи, например ГермаНет).

Авторът използва БулНет и при „откриване на възможностите за запълване на всяка от аргументните позиции с елементи от WordNet“ (9 страница). Както е посочвано и преди (*Българският ФреймНет*, 2008, 5 – 57), може да се дефинира възелът, доминиращ над множеството от думи, които са допустими в дадена позиция, но в повечето случаи, за да е коректно описанието, трябва да се дефинират няколко възела, които обединяват допустимите кандидати. В този смисъл така определените връзки между позиция на аргумент и синонимно множество в изследването *Предложни фрази в предикативна позиция (аргументна структура)* задават възможни кандидати, като може да не ги изчерпват или да допускат неподходящи.

В практическата част на разработката за много от значенията на предлозите се посочва, че не могат да имат предикативна употреба, което поставя въпроса кои са тези класове предлози, които имат, и тези – които не могат да имат предикативна употреба. Като цяло проблематиката е много интересна и сложна, което предполага и множеството отворени въпроси. Натрупаните наблюдения са значителни, а направените обобщения предоставят сериозна база за разнообразни бъдещи изследвания.

II. Учебна и преподавателска дейност

Трудът *Предложни фрази в предикативна позиция (аргументна структура)* описва и система за семантично и синтактично аотиране, която е създадена за целите на изследването. Системата е използвана като помощно средство при създаването на курсови работи в редовния курс по синтаксис на българския език в СУ „Св. Климент Охридски“. Системата може да се моделира, за да се обогати с нови функции или за да се прецизира

лингвистичното описание, и предоставя отлична възможност за практическа работа на студентите. Системата е част от платформата за електронно обучение Ezik.bg (<http://www.ezik.bg/>).

Гл. ас. Атанасов е водил семинарни занимания на бакалаври по *Синтаксис* (специалност Българска филология); *Съвременен български език – морфология и синтаксис* (специалност Славянска филология); *Езикова култура* (специалност Английска филология) и *Обща лингвистика* (специалност Логопедия). Възлагани са му лекционни курсове за бакалаври: *Синтаксис. Теория на превода* (специалност Референт-преводч), и магистри: *Компютърни речници, Маркиращи езици и Електронни езикови ресурси (Компютърна лингвистика. Интернет технологии в хуманитаристиката)*.

Гл. ас. Атанасов има лични качества, които му дават възможност да работи в колектив, за което имам пряко впечатление от участието му в научните проекти под мое ръководство.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Гл. ас. д-р Атанас Атанасов е университетски преподавател от тринадесет години към Катедрата по български език при Факултета за славянски филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Въз основа на представената информация за преподавателската и научната дейност на кандидата предлагам гл. ас. д-р Атанас Росенов Атанасов да заеме академичната длъжност „доцент“ в научната област *2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология Филология (Български език – синтаксис и компютърна лингвистика)* по обявения от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ конкурс.

3 януари 2016 година

проф. д-р Светла Коева